

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

31.12.2025

с. Дубовий Гай

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі - ДП «Ліси України»), лист № 27326/40.1.9-2025 від 27.12.2025, згідно Санітарних правил в лісах України, затверджених постановою КМУ №555 від 27.07.1995, нами, інженером-лісопатологом спеціалізованого лісозахисного підприємства «Київлісозахист» (далі - ДСЛП «Київлісозахист») Сергієм БОГАТИРЧУКОМ, інженера охорони та захисту лісу I категорії відділу охорони і захисту лісів філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Богдана БАБИЧКА, начальника Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» Андрія НАЗАРЕНКО, лісничих: Давидківського лісництва Сергія ОСТРАДЧУКА, Заліського лісництва Олександра ЧОРНОВОЛА, Ігнатпільського лісництва Ігоря КОСТЮШКА, Кліщівського лісництва Руслана МАЛАХОВА, Овруцького лісництва Віктора ТОКАРСЬКОГО, Піщаницького лісництва Олексія МОЖАРОВСЬКОГО, Радчанського лісництва Миколи НЕВМЕРЖИЦЬКОГО, Бережестського лісництва Василя КУНИЧКА, Ситовецького лісництва Олександра СОЮКА, , Закусилівського лісництва Романа ГРЕБЕНЮКА, помічника Базарського лісництва Вадима ДЕНИСЮКА в період з 29 по 31 грудня 2025 року проведено лісопатологічне обстеження насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів, а саме вибіркової санітарної рубки (далі-ВСР) на 2026 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2018 року.

У таблиці 1 наведено перелік ділянок соснових насаджень, всихання яких відбулось внаслідок пошкодження **стовбуровими шкідниками**.

Таблиця 1

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа, що потребує ВСР	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захищеності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1 гектар
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Базарське пенсіттво														
70	7	7.9		7.9	10С3	81	0.80	2	23	28	380	4	великий та малий соснові лубоїди	55
96	9	5.4	(2)	5.2	10С3	81	0.70	1	25	30	380	4	великий та малий соснові лубоїди	25
108	9	1.5		1.5	10С3	71	0.70	1	23	28	340	4	великий та малий соснові лубоїди	65

108	10	1.1		1.1	10СЗ	81	0.70	1	24	32	360	4	великий та малий соснові лубоїди	90
110	2	16.5	(2)	16.0	10СЗ	86	0.70	1	25	36	380	4	великий та малий соснові лубоїди	50
140	2	2.7		2.7	10СЗ	67	0.70	1	22	24	340	4	великий та малий соснові лубоїди	30
141	18	1.4		1.4	10СЗ	68	0.70	1	23	26	350	4	великий та малий соснові лубоїди	45
144	2	2.2		2.2	9СЗ1БП	61	0.70	1	21	24	280	4	великий та малий соснові лубоїди	65
189	12	21.8	(3)	3.2	9СЗ1БП	82	0.70	1	24	30	330	4	великий та малий соснові лубоїди	30
206	3	9.0	(3)	7.3	8СЗ2БП	67	0.70	1	22	28	300	4	великий та малий соснові лубоїди	50
Разом		69.5												
Разом ВСП				48.5										
Бережеське лісництво														
24	65	2.1		2.1	10СЗ+БП	70	0.70	2	21	28	300	3	великий та малий соснові лубоїди	20
32	27	0.6		0.6	10СЗ	100	0.60	3	20	32	220	3	великий та малий соснові лубоїди	20
33	14	0.8		0.8	10СЗ	70	0.70	2	19	26	260	3	великий та малий соснові лубоїди	25
35	76	0.4		0.4	10СЗ+БП+ДЗ+ВЛЧ	75	0.70	1	23	30	340	3	великий та малий соснові лубоїди	35
Разом		3.9												
Разом ВСП				3.9										
Лавідківське лісництво														
47	14	22.4		22.4	9СЗ1БП+ОС	56	0.80	1А	22	24	340	4	великий та малий соснові лубоїди	25
Разом		22.4												
Разом ВСП				22.4										
Закусилівське лісництво														
21	8	6.0	(4)	1.3	6СЗ(84)4СЗ(60)	84	0.60	1	26	30	340	4	великий та малий соснові лубоїди	30
21	11	0.2		0.2	10СЗ	72	0.60	1	25	28	330	4	великий та малий соснові лубоїди	80
24	17	5.0		5.0	8СЗ(102)2СЗ(52)	102	0.70	1	28	40	420	3	великий та малий соснові лубоїди	30
28	27	3.3	(2)	0.5	10СЗ	96	0.60	2	25	30	315	4	великий та малий соснові лубоїди	50
118	13	5.6	(2)	2.7	10СЗ	81	0.60	1А	28	32	390	4	великий та малий соснові лубоїди	65
118	15	1.7	(2)	1.3	10СЗ+БП+ДЗ	95	0.50	1А	30	36	340	4	великий та малий соснові лубоїди	45
137	4	16.0	(2)	15.7	10СЗ+БП	67	0.60	1	22	28	290	4	великий та малий соснові лубоїди	30
137	10	18.0		18.0	10СЗ	67	0.70	1	21	26	340	4	великий та малий соснові лубоїди	35
Разом		55.8												
Разом ВСП				44.7										
Заліське лісництво														
10	32	6.8	(2)	6.2	10СЗ+БП	70	0.60	1	25	28	320	4	великий та малий соснові лубоїди	85
10	49	5.0	(2)	4.4	10СЗ	70	0.70	1	23	26	330	4	великий та малий соснові лубоїди	65
11	19	3.2	(2)	2.3	10СЗ	80	0.80	1	24	30	410	4	великий та малий соснові лубоїди	90
21	11	20.0		20.0	10СЗ	69	0.70	2	21	26	350	4	великий та малий соснові лубоїди	20
22	47	1.1		1.1	10СЗ	71	0.70	2	21	26	305	3	великий та малий соснові лубоїди	35
22	48	1.6		1.6	10СЗ	71	0.70	2	20	26	300	3	великий та малий соснові лубоїди	30
34	5	1.2		1.2	10СЗ	71	0.70	1	23	26	360	3	великий та малий соснові лубоїди	40
Разом		38.9												
Разом ВСП				36.8										
Ігнатпільське лісництво														
19	26	10.3	(3)	9.6	10СЗ+БП+ОС	75	0.80	1	25	26	430	3	великий та малий соснові лубоїди	20
27	36	1.2		1.2	10СЗ+БП	105	0.60	2	26	30	350	3	великий та малий соснові лубоїди	45
27	38	1.4		1.4	10СЗ+БП	58	0.80	1А	23	22	400	3	великий та малий соснові лубоїди	45
32	34	6.1	(3)	1.4	10СЗ+БП+ДЗ	90	0.60	1	28	40	380	4	великий та малий соснові лубоїди	50

40	3	1.7		1.7	10СЗ+БП+ДЗ	80	0.60	1	27	32	370	4	великий та малий соснові дубоїди	30
47	17	1.3		1.3	10СЗ	86	0.70	1	28	32	440	4	великий та малий соснові дубоїди	55
47	25	2.0		2.0	10СЗ	58	0.70	1	22	24	320	4	великий та малий соснові дубоїди	30
47	32	4.6	(2)	1.7	10СЗ	86	0.60	1	28	32	390	4	великий та малий соснові дубоїди	40
Разом		28.6												
Разом ВСП		20.3												
Кліщівське лісництво														
157	21	31.3	(2)	13.3	8СЗ1ВЛЧ1БП	75	0.70	1	23	26	340	4	великий та малий соснові дубоїди	29
158	12	6.6	(3)	5.1	10СЗ	69	0.51	1	25	30	280	4	великий та малий соснові дубоїди	31
175	30	5.7		5.7	8СЗ2БП	49	0.90	1А	21	24	340	4	великий та малий соснові дубоїди	20
Разом		43.6		18.4										
Разом ВСП		24.1												
Овруцьке лісництво														
19	25	0.3		0.3	10СЗ	90	0.80	1	26	36	460	4	великий та малий соснові дубоїди	40
20	26	0.3		0.3	10СЗ	90	0.80	2	25	36	440	4	великий та малий соснові дубоїди	20
24	5	1.5	(2)	1.2	9СЗ1БП	70	0.70	1А	26	28	370	3	великий та малий соснові дубоїди	20
24	45	1.7		1.7	8СЗ2БП	69	0.70	1А	26	28	320	4	великий та малий соснові дубоїди	10
49	12	4.5		4.5	8СЗ(88)2СЗ(75)+БП	88	0.60	1А	30	36	470	2	великий та малий соснові дубоїди	35
53	27	0.6		0.6	10СЗ	80	0.70	1	26	32	400	2	великий та малий соснові дубоїди	35
53	29	1.6		1.6	10СЗ	145	0.60	2	28	48	380	2	великий та малий соснові дубоїди	30
54	46	3.5	(1)	3.3	9СЗ1БП	85	0.60	1	28	32	340	2	великий та малий соснові дубоїди	20
55	29	2.2		2.2	10СЗ	58	0.70	1	20	22	290	2	великий та малий соснові дубоїди	20
56	24	4.6		4.6	9СЗ1ДЗ	71	0.70	1	25	28	370	2	великий та малий соснові дубоїди	20
56	27	1.5	(2)	1.1	10СЗ	66	0.70	1	24	28	360	2	великий та малий соснові дубоїди	25
63	22	11.7	(1)	6.1	10СЗ+СБ	67	0.70	1	21	24	360	4	великий та малий соснові дубоїди	35
64	20	3.1		3.1	7СЗ3БП	80	0.70	1	26	32	320	4	великий та малий соснові дубоїди	15
64	27	7.3		7.3	6СЗ4ДЗ	135	0.60	2	26	36	280	4	великий та малий соснові дубоїди	20
66	15	1.9		1.9	9СЗ1ДЗ+БП	95	0.50	1	28	40	310	4	великий та малий соснові дубоїди	30
Разом		46.3												
Разом ВСП		39.8												
Піщаницьке лісництво														
22	9	5.7	(3)	4.6	10СЗ+БП	70	0.70	1	24	26	390	4	великий та малий соснові дубоїди	30
28	9	17.0	(3)	16.0	10СЗ+БП	69	0.70	2	19	20	270	4	великий та малий соснові дубоїди	15
64	21	4.2		4.2	10СЗ+БП	65	0.80	1А	25	26	430	4	великий та малий соснові дубоїди	15
65	13	15.0	(4)	8.2	9СЗ1БП+ОС	75	0.70	1А	27	32	400	4	великий та малий соснові дубоїди	15
68	38	0.6		0.6	10СЗ	75	0.70	1А	28	32	440	4	великий та малий соснові дубоїди	30
69	24	1.5		1.5	6СЗ4ЯЛЕ	53	0.80	1	20	24	330	4	великий та малий соснові дубоїди	65
69	35	1.7	(2)	1.5	8СЗ2ЯЛЕ	71	0.80	1	25	28	420	4	великий та малий соснові дубоїди	55
73	18	7.7	(3)	3.0	10СЗ+БП	84	0.70	1	28	30	440	4	великий та малий соснові дубоїди	25
73	43	1.2	(2)	0.8	10СЗ+БП	75	0.80	1А	27	30	480	4	великий та малий соснові дубоїди	35
73	45	1.0	(2)	0.8	9СЗ1БХА	63	0.60	1	22	26	210	4	великий та малий соснові дубоїди	20
Разом		55.6												
Разом ВСП		41.2												
Радчанське лісництво														
86	6	0.9			8СЗ(86)2СЗ(105)+БП	86	0.70	2	24	32	390	4	великий та малий соснові дубоїди	40
90	23	4.0			10СЗ+БП	90	0.70	1	26	32	420	3	великий та малий соснові дубоїди	40

95	53	4.4			10СЗ+БП	95	0.70	1	28	36	470	3	великий та малий соснові лубоїди	10
98	16	1.7			10СЗ+БП	75	0.70	1	24	28	360	3	великий та малий соснові лубоїди	30
98	26	4.3			10СЗ+БП	75	0.70	1А	27	32	430	3	великий та малий соснові лубоїди	30
98	27	0.6			9СЗ(110)1СЗ(75)-БП	110	0.60	2	25	34	314	3	великий та малий соснові лубоїди	50
99	32	3.0			10СЗ+БП	69	0.70	2	20	28	315	4	великий та малий соснові лубоїди	10
99	51	0.8			7СЗ2ВЛЧ1БП	90	0.70	2	25	32	310	3	великий та малий соснові лубоїди	25
102	2	1.1			10СЗ	70	0.80	1	25	30	404	3	великий та малий соснові лубоїди	35
Разом		20.8												
Разом ВСП			20.8											
Всього		385.4												
Всього ВСП			302.5											

При обстеженні даних насаджень виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). У дерев сосни в нижній частині стовбура на обкорованих деревах в районі товстої кори наявні звивисті повздовжні маточні та личинкові ходи великого соснового лубоїда (*Tomicus piniperda*). Також на повалених деревах в верхній частині стовбура в районі тонкої кори виявлено поперечні дугоподібні ходи малого соснового лубоїда (*Tomicus minor*). Під проекціями крон на підстилці знайдено від 5 до 10 шт/м² свіжих пошкоджених пагонів, що свідчить про значну чисельність популяції даних шкідників. Всихання та відмирання дерев зумовлене первинним заселенням великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda*, *Tomicus minor*). Повнота насаджень в межах обстежених ділянок нерівномірна. Крім того виявлені дерева сосни уражені сосною губкою (*Porodaedalea pini*), що утворює багаторічні плодові тіла. При цьому спори гриба проникають крізь місця механ.чних пошкоджень кори та лубу таких як, термічні пошкодження (опіки, морозобоїни), місця зламу відмерлих сучків, ділянки живлення короїдів тощо, звідки міцелій поширюється по стовбуру, залишаючи пустоти, які заповнені білими пластівцями нерозкладеної целюлози. Розвиток патологічних процесів спричиняє ямчасту гниль, що поступово перетворює деревину на труху.

У таблиці 2 наведено перелік насаджень що постраждали внаслідок пожежі.

Таблиця 2

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа, що потребує ВСП	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захищеності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1 гектар
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар			
Радчанське лісництво														
33	11	1.7		1.7	8СЗ2БП	56	0.90	1*	23	26	360	4	пожежа , великий та малий соснові лубоїди	40
98	2	1.4	(2)	1.1	10СЗ+БП	80	0.70	1	27	32	404	3	пожежа , великий та малий соснові лубоїди	35
99	66	0.9		0.9	9СЗ1БП+ДЗ+ВЛЧ	90	0.70	2	25	32	360	3	пожежа , великий та малий соснові	20

															дубоди	
Разом	4.0															
Разом ВСР	3.7															
Ситовецьке лісництво																
52	14	11.0	(3)	0.5	9С31БП+ДЗ+ЯЛЕ+ОС	70	0.80	1	23	26	385	4	пожежа , великий та малий соснові дубоди	15		
Разом	11.0															
Разом ВСР	0.5															
Всього	15.0															
Всього ВСР	4.2															

Обстежені насадження були пошкоджені стійкою низовою пожежею (акти на пожежі: Акт про лісову пожежу №12/4 від 27.04.2020, акт про лісову пожежу №64 від 16.04.2020, акт про лісову пожежу №66 від 08.05.2020).

Усі вищеперераховані насадження, де у домішку є дуб звичайний, характеризуються відпадом цих дерев, що проявляється у вигляді всихання скелетних гілок 1 та 2 порядків, суховершинністю, також наявні водяні пагони на стовбурах всихаючих дерев (як один із головних показників ослаблення дерев) Крім того, зустрічалось ураження стовбурів несправжнім дубовим трутовиком (*Fomitiporia robusta*), що підтверджується наявністю плодових тіл дереворуйнівного гриба та поперечним раком дуба, що охоплює 100 % периметра стовбура. Іноді це призводить до зламів стовбурів в місцях ураження. Частина дерев IV – VI категорій стану має ознаки поточного заселення, або торішнього відпрацювання такими вторинними шкідниками як златка дубова бронзова (*Chrysobothris affinis* F), зелена вузькотіла (*Agrilus viridis* L), вузькотіла (*Agrilus angustulus*) та дубовий заболонник (*Scolytus intricatus* Ratz).

У дерев берези повислої (*Betula pendula* Roth.), яка є в складі насаджень спостерігається всихання окремих гілок і суховерхість, що часто поширюється на всю крону та призводить до всихання дерева, викликане ураженням бактеріальною водянюкою. Крім того виявлені такі поширені для берези патології як ураження стовбурів березовою губкою (*Fomitopsis betulina*) викликають деструктивну ядрово-заболонну гниль та справжнім трутовиком (*Fomes fomentarius*), що спричиняє розвиток білої мармурової ядрово-заболонної гнилі.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням дерев стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим, поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з нахилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева. Також спостерігається помітне накопичення захаращеності, у вигляді старого лежачого сухостою, вітровальних дерев та частин зламаних стовбурів.

Рекомендації:

Для поліпшення лісопатологічного та санітарного стану насаджень Овруцького надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України», комісія вважає за доцільне провести захід з поліпшення санітарного стану лісів - ВСР з інтенсивністю (окомірно) 10-90 м³/га у вищезазначених насадженнях на площі **306,7 гектара**.

ВСР провести у 2026 році згідно пунктів 2,5,6,7,9,10,13,14,16,19,21,22,23,26,27 Санітарних правил в лісах України та з урахуванням всіх вимог діючого лісового та екологічного законодавства.

Примітки:

Своєчасне і в повній мірі виконання заходів з поліпшення санітарного стану лісів буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників та підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та навколишню екологічну ситуацію в цілому.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев, а також рослин і тварин занесених до Червоної книги України при обстеженні не виявлено.

Підписи:

Інженер-лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

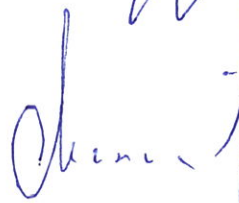
Сергій БОГАТИРЧУК

Інженер охорони та захисту лісу I
категорії відділу охорони і захисту лісів
філії «Столичний лісовий офіс» ДП
«Ліси України»

Богдан БАБИЧКО

Начальник Овруцького надлісництва
філії «Столичний лісовий офіс» ДП
«Ліси України»

Андрій НАЗАРЕНКО

Лісничий Давидківського лісництва

Сергій ОСТРАДЧУК

Лісничий Заліського лісництва

Олександр ЧОРНОВОЛ

Лісничий Ігнатпільського лісництва

Ігор КОСТЮШКО

Лісничий Кліщівського лісництва

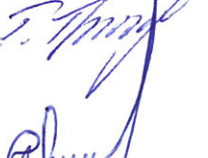
Руслан МАЛАХОВ

Лісничий Овруцького лісництва

Віктор ТОКАРСЬКИЙ

Лісничий Піщаницького лісництва

Олексій МОЖАРОВСЬКИЙ

Лісничий Радчанського лісництва

Микола НЕВМЕРЖИЦЬКИЙ

Лісничий Ситовецького лісництва

Олександр СОЮК

Помічник Базарського лісництва

Вадим ДЕНИСЮК

Лісничий Закусилівського лісництва

Роман ГРЕБЕНЮК

Лісничий Бережестського лісництва

Василь КУНИЧИК